

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Ob damnum temporale ubi quid de eleemosyna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

6. Sed quis dispensabit Episcopum in suis votis; Respondeo, vel Archiepiscopus, cuius est suffraganeus, ut modo dixi, vel poterit ipse secum dispensare, vel denique committere suo Confessario, ut etiam extra Confessionem dispenset. Pari modo, Prælatum inferiorem regularem dispensabit Superior, v.g. Provincialis, Rectorem: vel ipse Rector sibi; vel denique committat suo Confessario, ut id etiam extra Confessionem, faciat: Ratio horum omnium est; quia, cum non repugnet hanc jurisdictionem dispensandi exerceri in eipsum, sive mediata, sive immediata, cum hæc sit voluntaria, & non contentiosa, nec ex se sit sacramentalis, quæ requirit distinctionem personarum; & ex alia parte dicti Prælati habeant plenam dispensandi in votis jurisdictionem, nec, quoad hoc, restrictam, ut supponimus, non est à nobis restringenda. Ita Sanchez late lib. 8. de matr. d. 3. contra Suar. tom. 2. de rel. lib. 6. de voto, cap. 11.

7. Quid de iisdem Prælati exemptorum, quoad suos Novitios? Respondeo: hos posse suorum Novitiorum vota dispensare, vel commutare probabilius est, cum Rod. Less. Bon. Sanchez apud Castr. d. 2. de voto, p. 10. n. 3. quia in eos habent omnem potestatem jurisdictionis, dom ipsi sunt subditi; esto non habeant potestatem dominativam, unde eorum vota irritare non valeat. Nec tamen iisdem Novitiis negatur posse ab Episcopo (certè eo, in cuius Diocesi domicilium habent, ex Sanch. lib. 4. in Dec. cap. 3. n. 19.) dispensari; quia ante professionem, non desinunt esse Episcopis subiecti.

8. De Prælati, & Confessariis cæteris Regularibus, quoad seculares, cum Religiosi nullam habeant jurisdictionem ordinariam in eorum vota, an nihilominus habeant delegatam ex privilegiis, mox ex citandis à n. 46. colligetur.

9. Superest innuere aliquid de Abbatissis. Afferro Abbatissas non posse dispensare, nec commutare suarum Monialium vota, licet eadem (quod est plus) possint irritare. Ita Rod. in comp. resol. 2. num. 12. Sanchez lib. 4. in Dec. c. 39. n. 7. aliisque. Ratio est, quia irritatio provenit à potestate dominativa, quæ ipsæ gaudent in subditas (non verò in Novitias, ut supra, c. 10. §. 3. n. 33. diximus) at dispensatio, & commutatio ortum ducit à potestate jurisdictionis, quæ de facto carent Abbatissæ.

Ob quas Causas.

10. Regula generalis hæc brevis esto: illæ causæ sufficiunt, quæ obstant executioni voti. Sed ecce nodus. Ecquænam sunt ejusmodi? Non valet id melius dignoscere, quam prudentis arbitrio; quod certè lucem concipiet ex examine aliquarum, ex quibus cæteræ poterunt non difficulter expendi, quas jam subijcio.

11. Præmitto tamen, Primò, quando causa, considerata gravitate voti, etiam ipsa gravis est, vel plures leves satis gravem conflant, absolute concedi posse dispensationem: at quando adest quidem causa, sed expensis omnibus, non adeò sufficiens, tunc adnoscendam aliquam esse commutationem, hoc est, subrogandum aliquid operis boni, quod dispensandis iudicio voti gravitatem compensare prudenter possit.

12. Præmitto secundò, stante causa, obligari Prælatum ad concedendum dispensationem. Ita Sanch. Castr. citandi, aliisque passim: quia potestas dispensandi ipsis data, est ad subditorum bonum; ut è contra, dispensare in voto gravi sine causa, est morale, ex Sanch. in Dec. c. 45. n. 3. quia juxta dicta n. 2. usurpatur autoritas sibi non concessa. Porro causæ ad dispensandum sunt sequentes.

Imperfecta Deliberatio.

13. Hæc sufficientem dat causam, etiam sola. Ita Suar. 2. de Rel. l. 6. de voto, c. 17. n. 8. juncto n. 14. Castr. 1. 3. de voto, p. 9. c. 6. contra Val. ibid. cit. quidquid aliqui Doctores dicant, qui ad sufficientiam petunt, ut præter imperfectam deliberationem, adsit alia causa, quale esset, v.g. periculum violandi votum, magna ejus difficultas, &c. Ratio, quod sola sufficiat, est; quia hoc ipsum periculum violandi, magna-

quæ difficultas, quæ ab iis Doctoribus requiruntur, regulariter interveniunt, vel timeantur in eo, qui minus voluntarie, per imperfectam pèssimè deliberationem, votit.

14. Potest autem ejusmodi imperfecta deliberatio tribus modis evenire: Primò, ratione ætatis, ut cum quis in pupillari, vel minus capaci ætate votum emittit, poterit epim tunc votum etiam sine commutationis admissione dispensari. Sic Castr. lib. n. 8. Sanch. l. c. n. 30. & lib. 8. de matr. d. 10. n. 13. Ratio est, quia benignitas est Dei non ita rigide acceptare votum in tenera ætate conceptum, ut nequeant Superiores remittere. Quò autem imperfectior est ætas, eò major erit causa, quia de majore involuntario timeatur.

15. Secundò, cum Sanch. lib. 4. in dec. c. 45. n. 30. Castr. l. c. n. 9. ratione turbatae mentis, ut cum quis ira, tristitia, metu oppressus, imprudenter voverit. Huc facit ex Laym. lib. 4. tr. 4. c. 8. n. 5. facilitas, seu levitas vovendi, ut consuevit esse in fœminis, aliisque timida natura. Ratio est, quia in ejusmodi non omnino voluntariis votis, non est multa affectio ad rem promissam; quare semper adest periculum illa violandi.

16. Hinc, si quid vovisti ob timorem mortis, v.g. naufragij, vel cuiusque alterius mali, dispensationem impetrare citè vales: nam tametsi hic timor non sit incusculs ad extorquendum votum; præstat tamen regulariter, ex Sanch. lib. n. 1. Castr. l. c. n. 9. sufficientem causam dispensationi: quia cum immatura deliberatione sic voveri solet. Dico (regulariter) si enim matura fuit deliberatio, jam non erit ex hoc capite causa sufficiens. Si verò vovisti ex timore incusculs ad extorquendum votum, causâ sine dubio habes sufficientem, ex Sanch. lib. n. 3. imò etiam timor levis fuerit; probabile esse votum tunc non obligare, adeoque non egeret relaxatione, sup. lib. 1. c. 2. n. 3. diximus.

17. Tertiò, ratione erroris, vel doli in causa impulsiva voti. Ita Castr. Pal. l. c. n. 10. (nam si sit error in causa finali, vidimus supra, cap. 13. quia ratione votum sit irritum) vel in aliqua voti conditione. Ratio est, quia error, vel dolus minuit sine dubio voluntarium; licet faciat admiscendam hic esse aliquam commutationem; quia votum jam supponitur, quod principale, satis esse voluntarium.

Difficultas Notabilis exequendi Votum.

18. Si hæc non fuit prævisa, quamvis non sit tanta, ut bolere possit obligationem voti; tamen ad benignitatem Dei spectat, ut saltem sit causa dispensandi: sic Sanch. Suar. Castr. eos citas l. c. n. 3. Si verò fuit prævisa, refugium aliqui concedere esse causam sufficientem: puto tamen regulariter sufficientem esse; quia semper multò difficilior apprehenditur res, quando ipsa exequitur, quam quando remota providetur facienda. O quoties dum mente, & commotione soli præliamur, in quæque menti obvia pericula quimus; ad quorum tamen primum occursum statim expallescimus, & terga etiam nolentes vertimus!

Dammum temporale: ubi, quid de Eleemosyna?

19. Voti executio tibi causa est damni, vel tui, vel publici, vel tuæ familiæ, &c. sufficienti causa instructus, dispensationem voti petis. Sic Sanch. l. c. c. 49. n. 50. & 51. Castr. l. c. n. 13. & 16. Hinc longæ peregrinationes, austeræ jejunia, si te, vel familiam notabiliter lædant dant sufficientem causam; quia tibi providere, vel familiæ, ad charitatem pertinet, pietatemque. Huc reducitur causa dispensandi in castitatis voto, ne quis castè vivens morbo continuo fortè divexetur, ne familia illustri pereat, ne inimicitia grassentur inter Cives, quando dispensato voto, his malis matrimonio occurrere speratur. Si causa est merè temporalis, ut accidit in dicto morbo, illis tris familiæ conservatione, &c. ut potè non omnino sufficiente, semper erit aliqua commutatio admiscenda; sic enim praxi servat sacra Pœnitentia. Ita Sanch. l. c. c. 51. & 52.

20. Quid de largæ eleemosynæ, datæ ea causam dispensan-

dispensandi vota; Si enim vovens, ut sibi dispensetur in voto, verbi gratia, jejunii, elemosynam offerat ad opem suam, poterit et sola hac causa à jejunio dispensari. Respondet negative, cum Sanch. loc. cit. num. 17. quamvis etiam ea sufficiat ad commutationem, quia elemosyna commutatur certe inter opera bona in qua potest bonum opus voti commutari; non tamen sufficit ad dispensationem, quia dispensatio requirit aliquid obtinens executioni voti, quod non affert quaecunque oblata elemosyna.

Dammum spirituale.

21. Si tibi facta est materia voti inutilis, vel mala, impediens majus bonum, ut si votum sit tibi causa minime spiritualis, sufficientem habes causam pro dispensatione. Tale esse Votum Castitatis in conjugato discernitur enim in tanta conjugii occasione cohibere quis à culpa se potest. Tale item esset idem votum, quando vel ex fragilitate, vel etiam ex malitia à te saepe illud esse violandum, notabiliter timeres: sic Suar. 2. de Rel. lib. 6. de voto c. 17. num. 12. Sanch. l. c. num. 44. & 45. quia posito, quod ex quocunque capite tibi votum inutile, vel periculosum est, congruum est, ut pia Ecclesia tanto malo subveniat per dispensationem.

22. Hoc reducto, si spectetur aliqua major utilitas spiritualis voventi per concessam dispensationem: sic Sanch. l. c. 10. Sanch. l. c. n. 38. nam id dar causam sufficientem; quia per votum, principaliter bonum spirituale voventis intenditur.

23. Hoc item pertinet quando vovens multis scrupulis in voto exequendo dixerat, id enim damnum spirituale est, cui pius est succurrere. Sic Sanch. l. c. n. 43.

Dubium.

24. Si sis dubius, an intentionem habueris vovendi, an votum impediatur minus bonum, an ex executione voti nullum, damnumve impediatur, an votum impleveris, ut satis, superque dispositus es ad dispensationem. Ita Castro l. c. 11. & 14. citans Suar. & Sanch. quia benignitas Dei petit, ut in obligatione incerta facilitas sit eam remittendi. Item in aliquo dubio ex his votum non obligat, dictum est sup. lib. 1. c. 3. §. 7. verb. *Votum*.

Commoditas voventis.

25. Illud non admitto, solam commoditatem esse causam sufficientem licet enim hac sufficiat ad commutationem, ut alacrius Deo serviant; at satis nequaquam est ad dispensationem; quia ad hanc requiritur causa oblians executioni voti, qualis certe mera commoditas non est.

Quæ vota?

26. Omnia vota, quæ non sunt in præjudicium tertij, possunt dispensari ab Episcopis, Episcoporumque jurisdictionem participantibus; præter quinque, Castitatis perpetuæ, Religionis, triumque peregrinationum, nempe Hierosolymitanæ, Compstellanæ, Romanæ, devotionis causâ. Ita DD. *mox cit. & passim*. Quoniam vero reservatio odiosa est, utpotè ordinariam potestatem restringens, erit strictè interpretanda; ita ut ea quinque vota tunc reservata intelligantur, cum sunt strictè talia. Ita Azor. Sayr. Less. aliique apud Castro Pal. num. 3. tract. d. 2. de voto, part. 1. num. 1.

27. Unde vota dicta peregrinationum non devotionis causâ, reservata non sunt, nec votum Religionis non approbatæ, nec Castitatis non perpetuæ, nec votum non contrahendi matrimonium, non fornicandi, non se pollutendi, non tangendi turpiter mulierem, non petendi debitum in conjugatis, non petendi dispensationem de Voto castitatis perpetuæ, & similium: quia non sunt absolute & strictè vota reservata. Ita Sanchez lib. 4. in Dec. cap. 40. num. 77. Pont. reputat probabilem lib. 8. de matrim. cap. 8. §. 2. num. 27.

28. Idem dic de quibusdam circumstantiis voto re-

Part. I.

servato à se annexis, v.g. de voto illarum trium peregrinationum pedibus, vel de voto Religionis statim, vel de voto Religionis strictæ: Ita iidem, quibus addit Navar. lib. 3. cons. 4. 1. de voto, in 2. edit. non enim sunt reservata illæ conditiones, pedibus statim, stricta; quare poterunt dispensari ab Episcopis, remanente tamen substantia dictorum votorum, quæ certè reservata est.

29. Dixi autem (quæ non sunt in præjudicium tertij) nam quæ sunt in hujus præjudicium, an possint dispensari, diximus sup. §. 3. num. 2. & 3. & dicemus mox cap. 17.

30. Quod de Voto disjuncto; Si quis, verbi gratia, vovit vel Castitatem, vel Jejunium; Dico non esse reservatum. Ita iidem; quia libertas, quam is habet eligendi partem non reservatam, facit, ut totum ejus votum absolute à reservatione sit liberum. Quid, si pars non reservata reddatur illi impossibilis: ut si dictus vovens gravem infirmitatem incidat; unde jejunare non possit? Adhuc dico partem alteram non remanere reservatam, quia per accidens est, alteram eligi non posse. Ita iidem, quibus addit Laym. lib. 4. tract. 4. c. 8. n. 12.

31. Quid denique, si is elegerit partem reservatam: hæc post electionem, anne reservata? Dico, si elegisti per novum votum, reservata utique erit, ut ex se patet: at si elegisti absolute sine novo voto, puto non esse reservatam, quia sic remanet in sua primæva natura.

An vota conditionata sint reservata? Vbi An materia subrogata pro voto reservato, sit reservata.

32. Occurrunt hic tres difficultates: Primæ, votis verè conditionalibus, & pœnalibus in materia reservata. Si quis ita, v.g. voveat: *Pœnito Deo castitatem ob amorem hujus virtutis*, vel *ob amorem Dei*, est votum absolute, & certò reservatum: at si voveat in hunc modum: *Si à Deo imperavero continentiam, ei Religionem promitto*, dicitur votum conditionatum. Si vero in hunc alium modum: *Si infero in penam voveo castitatem*, dicitur votum pœnale. Quæritur jam, an hæc duo vota conditionale, & pœnale, sint reservata? Addidi autem illud (verè) propter dicta sup. c. 1. §. 2. n. 1. & 2. & hic notat. Castr. d. 2. p. 1. num. 17. de voto.

Respondet, probabile quidem esse ex Sot. Azor. Pont. aliisque apud Castr. l. c. p. 2. n. 14. hæc vota, saltem adveniente conditione, sublatæ reservationi, quia tunc transiunt in absolute: sed esse etiam probabile, *ibid.* & tutum tum ante, tum post conditionem impletam, reservationi nequaquam subijci. Ratio potissima mihi videtur esse, quia ejusmodi vota, cum sint sub conditione de futuro, imbibunt imperfectum consensum, utpotè dependentem à futuro eventu; adventus autem conditionis, non facit, quin consensus fuerit imperfectus, nec ejus naturam mutare potest; ergo, licet ea vota transiunt, quoad alios effectus in absolute, tamen semper primævam imperfectiorem retinent, atque adeò non subiacent reservationi, quæ cum sit odiosa, cadit solum in vota perfectè voluntaria. Adde dictum à nobis sup. lib. 1. n. 3. §. 7. v. *Voti*, n. 15. fatentibus Doctores, votum, de quo est dubium, an reservatum sit, reservatum non esse; quia reservatio est odiosa, unde & strictè interpretanda: at nemo negat, saltem dubium esse, an hæc vota sub conditione, vel sub pœna afficiat reservatio; ergo ab illa erunt immunia.

An materia subrogata pro Voto reservato, sit reservata.

33. Secunda difficultas: An quando Pontifex commutat votum reservatum in alias pias actiones, v.g. votum Castitatis in Jejunia; an, inquam, ipsum opus subrogatum, puta jejunium, sit reservatum, an potius ab Episcopo, similèque jurisdictionem participantibus dispensari queat, vel commutari?

34. Dico, non esse reservatum, dispensatque, vel commutari posse. Ita Sanch. Castro Pal. *mox cit.* P. Bardi in Bull. Cruc. p. 2. c. 7. c. 2. sect. 5. §. 4. aliique ab ipsis citati.

O 3

Ratio